

A magyar kőolajbányászat 25 éves jubileuma

SCHIEFFER VIKTOR

1933. október 1-én indultak meg a Dunántúlon szénhidrogénkutatás céljából végzett geofizikai mérések, melyek az első időszakban torziósinga felvételekből és azok kiértékeléséből állottak.

A kutatásokat 25 évvel ezelőtt siker koronázta és a Budafapuszta 1. kút kőolajjal együtt tetemes földgáz-mennyiséget, majd a 2-es kút 1937 késő őszen iparilag is jelentős szénhidrogénvagyonot tárt fel. Ezt a dátumot tekintjük a magyar kőolajbányászat születésnapjának, ez időtől kezdve ontja a magyar föld az új energiahordozót, a folyékony aranyat.

Ismeretes, hogy ezt megelőzően a dunántúli kőolajkutatásra egy amerikai tőkés vállalkozás kapott koncessziót, amely e célra magyarországi kútatóvállalatot alapított. E vállalkozás legfontosabb egysége a kútató-részleg kizárólag magyar szakemberekből állott. Geofizikusainknak már akkor is oly múltjuk volt, hogy az amerikaiak bátran bízták rájuk az általuk finanszírozott geofizikai kutatásokat.

A fúrás és a termeléssel kapcsolatos munkálatok terén külföldi szakemberektől tanultunk. Az első Rotary-berendezéseken amerikai fúrómesterek dolgoztak és eleinte kétségesnek látszott az, hogy a göcseji falusi emberek meg tudják-e tanulni ezt a komplikált és nem mindennapi mesterséget.

E kétkedésre az élet alaposan rácsáfolt. Az időközben betanult magyar szakemberek eddig kb. 4 millió métert fúrtak le, világviszonylatban is kiemelkedő, egy fúróberendezésre eső 13550 m/év fúrási teljesítménnyel, 2000 m átlagos kútmélységnél.

A magyar kőolajbányászatnak negyedszázados jubileumáig nehéz időket kellett átvészelnie. A háború szörnyű pusztításai, az ellenforradalom előtti helytelen termeléspolitika – amely a kutatási tevékenység csökkentéséből és a termelésnek a készletek adta lehetőségeken túl történt erőltetéséből állott –, valamint az ellenforradalom kártevései súlyos következményekkel jártak.

Az 1950-es évek elején az alföldi kutatásokat egyesítették a dunántúliakkal, ily módon most már az ország egész területe egy szénhidrogén bányászati egységet képez.

Az ellenforradalom után a Kőolajipari Tröszt megalakulása mind a kutatási, mind a termelési tevékenységet új tartalommal töltötte meg, eredőül azt az egyenletes fejlődést adva, amely az 1962. évi 1,6 millió tonnát meghaladó kőolajtermeléshez és mintegy évi 1,5 milliárd m³ földgáztermelési kapacitás biztosításához vezet.

A kőolaj- és földgáztelepek anyag-és energiakészletének korszerű művelése terén sincs szégyenkezni valónk: a húszesztendő múltira visszatekintő gázvisszanyomást hatásos vízbesajtolás követte. A közeljövőben alkalmazásra kerül a kísérleti stádiumon már átesett propán-butános és a CO₂-t tartalmazó vízzel történő kőolajkiszorítás.

A hidraulikus rétegrepszítés, eróziós perforálás, a különböző vegyes kezelések széleskörű és eredményes bevezetése nagyrészt szakembereink leleményességét dicsérik. Ugyanígy korszerű és magasszínvonalú munka folyik a minket első sorban érintő repedezett mészkőtá-

rolók több termelési kérdésének tisztázása és kézbentartása terén is.

A mechanikus termelési módszerek — mélyszivattyúzás, segédgázos termelés — s ezzel karöltve az egyes kútak, továbbá gyűjtőállomások automatizálása vonalán szintén nagyot léptünk előre.

A kutatás és termelés e sikereit szükségszerűen követte a csővezeték-építés korszerűsítése. Az alföldi földgázmezők felfedezésével megnőtt jelentőségű iparág szinte minden művelete gépesített.

A negyedszázad tevékenységéről szakembereink az 1962. október 8–13. között megtartott tudományos ülés-szakon, valamint az ugyanebben az időben megrendezett III. Geokémiai Konferencián adtak számot.

Az Olajbányászati Tudományos Ülésszakok megnyitó plenáris ülésén a Magyar Tudományos Akadémia dísztermét zsúfolásig megtöltő külföldi (11 országból kereken 100) és 350 hazai résztvevő előtt Czottner Sándor nehézipari miniszter a magyar kőolajbányászat gazdasági jelentőségét méltatta, míg Bese Vilmos, az OKGT vezérigazgatója „A 25 éves magyar olajbányászat története” c. összefoglalásában nemcsak a küzdelmes múltat, hanem a reményteljes jövőt is felvázolta.

A jubileumi konferencia 24 előadása közül 13 magyar volt; ezeket a Bá-

nyászati Lapok külön ünnepi számában együttesen ismertetjük. A többnyelvű előadások nyelvi nehézségeit kiválóan áthidalta a hazánkban ily nagy nyilvánosság előtt először alkalmazott háromnyelvű tranzisztoros szinkron-tolmácsolás.

A III. Nemzetközi Geokémiai, Mikrobiológiai és Alkalmazott Kémiai Konferencia a brnoi és krakkói konferenciák alapján nemcsak a baráti államok szakembereinek volt találkozója, hanem azon résztvevő néhány elismert amerikai és olasz tudós és szakember is.

A tudományos ülészakokat követő kétnapos tanulmányi kiránduláson a résztvevők meglátogatták a zalai kőolajmezőket, a veszprémi kutatóintézeteket és Budafán megtekintették a magyar kőolajbányászat 25 éves műszaki fejlődését bemutató kiállítást.

Az első 25 év határmesgyéjén egy pillanatra megállva (a Kőolajipari Tájékoztató 1962. 3. számában leírtakhoz csatlakozva), elismeréssel adózunk mindazoknak, akik a magyar kőolajbányászat elindításában, megerősítésében és kiterelvényezésében közreműködtek és kegyelettel gondolunk azokra is, akik már eltávozva sorainkból, nem érhatték meg a kőolajipar új, megbízható távlatokat sejtető második negyedszázadát.